

Castell de Jorba

Jorba

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Al capdamunt del turó que corona el poble.
Emplaçament: Nucli urbà de Jorba.
Alçada: 445

Coordenades:

Latitud: 41.60252
Longitud: 1.5466
UTM Est (X): 378885
UTM Nord (Y): 4606666

Classificació

Número de fitxa: 08103 - 1
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle: X
Any: 978
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: L'any 2017 s'hi va fer una primera campanya d'excavació i consolidació.
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: BCIN 955-MH / R-I-51-5506. Fitxa A1 Catàleg del POUM.
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari: 1054 Inventari del patrimoni arquitectònic
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Obert

Ús actual:	Científic/Lúdic/Cultural
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Jorba
Autor de la fitxa	Xavier Bermúdez - iPAT Serveis Culturals
Data de registre de la fitxa:	dt., 29/09/2020 - 11:19

Descripció

El castell que va donar origen a la població ocupa un petit cim (amb una forma aproximada de triangle irregular i una orientació sud-oest/nord-est) i part del vessant sud-est. La notable pendent obliga a que l'edificació estigui construïda en diverses terrasses.

Malgrat que la planta no pot ser definida per complet, al recinte sobirà és visible una torre de planta circular força gran (que deu ser l'estructura originària) a la qual s'annexen estructures de planta quadrangular. De diàmetre més petit, hi ha una segona torre circular, que podria tractar-se d'un afegit posterior, possiblement del període de les guerres carlines. La intervenció arqueològica duta a terme l'any 2017 ha permès conèixer amb més detall l'espai entre ambdues torres, posant a la llum un paviment enllosat i una canalització subterrània, un possible pou, un forn de pa i un cup amb una caixa de pedra treballada. La majoria d'estructures i materials descoberts corresponen a les fases més tardanes del castell, als segles XVII-XVIII, quan era utilitzat com a mas.

De les terrasses successives que formen el castell, encara per excavar, n'hem de destacar la capella romànica de Sant Miquel.

Història

El primer esment documental al castell data del 978, com a límit dels termes de Montbui i de Tous. Malgrat que l'emplaçament no proporciona una gran superfície constructiva, constitueix un punt clau de control de l'accés a la Conca d'Òdena des de l'oest (la Segarra) i el nord (Alta Segarra).

Fou incorporat al comtat d'Osona-Manresa, associat ja d'antic al comtat de Barcelona. A inicis del segle XII n'era senyor Guerau de Jorba, que rebé el títol de baró i tingué gran influència a la cort de Barcelona (primer amb Ramon Berenguer IV, després amb el comte-rei Alfons), a més de participar personalment en les conquestes de Lleida, Tortosa i Tarragona.

La néta de Guerau, Gueraua de Jorba, va casar-se amb Guillem de Cardona, passant des de llavors la tinença del castell de Jorba per les mans de diverses famílies en l'òrbita dels Cardona, com els Castellolí (segle XIV). Posteriors canvis de mans, en molts casos per via matrimonial, portaren al castell cognoms i títols que també deixaren empremta en alguns símbols i infraestructures del poble: els Rajadell, els Ponts, els Salbà (marquesos de Vilanant), els López de Mendoza (comtes de Robres), els Abarca de Bolea (comtes d'Aranda) i els Silva (ducs d'Híjar). Rere la desamortització, el castell fou adquirit pels industrials igualadins germans Muntadas i Campeny. L'any 2011 fou adquirit per l'Ajuntament de Jorba.

Les conteses militars que van afectar el castell són, sobretot, dues: la primera, en el marc de la guerra civil catalana (en la que els senyors del castell es van posicionar del costat de la Generalitat), va comportar la presa del castell per part dels realistes l'any 1475; Durant la primera guerra carlina, el castell fou volat (l'any 1835) pels carlins, deixant-lo en l'estat de ruïna en el que ha estat pràcticament fins l'actualitat.

